

Täysistunto

Torstai 14.3.2024 klo 18.50—20.20

Täysistunto alkoi klo 18.50. Täysistunto päättyi klo 20.20.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.50—20.00) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (20.00—20.20).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuudon sijasta merkittiin läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 13/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

Asia pantiin pöydälle tänään 14.3.2024 pidetyssä täysistunnossa tänään 14.3.2023 pidettävään toiseen täysistuntoon. — Nyt keskustelu jatkuu. Edustaja Malm, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.51 **Niina Malm sd:** Arvoisa rouva puhemies! On tämä surullista. Surullista on se, että valtiovarainministeri ei ole saapunut saliin, vaikka useasti on pyydetty. Monesti on häntä pyydetty, ja tänään on jopa äänestetty siitä, milloin kesken jäänyttä istuntoa jatketaan. On omituista, että hallituksesta esitettiin varta vasten tätä iltaa ja tänään oikein äänestettiin tästä päivästä mutta valtiovarainministeri ei ole vielä saapunut saliin. Miksi halutaan valita ilta, jolloin valtiovarainministeri ei saavu paikalle? Onko tälle joku erityinen syy? Voisiko syy olla se, että nämä hallituksen esitykset ja tämä esitys, jota nyt käsittelemme, ovat jatkoa hallituksen hyvinvointiyhteiskunnan purkuoperaatiolle? Voisiko syy olla se, että Orpon hallitus vie Suomea väärään suuntaan? Vai voisiko syy olla se, että hallitus toimii epäoikeudenmukaisesti?

Tämä ei ole reilua suomalaisille. Erityisen kovasti hallituksen työelämäheikennykset ja erilaiset leikkaukset osuvat pienituloisiin — duunareihin, ahkeriin suomalaisiin palkansaa-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

jiin, osa-aikaisiin työntekijöihin, lapsiperheisiin — mutta valtiovarainministeriä ei näy perustelemassa näitä toimia. Hallituksen jo tekemät sosiaaliturvaleikkaukset ajavat arvion mukaan 100 000 ihmistä toimeentulotuen asiakkaaksi ja köyhien lasten määrä lisääntyy lähes 20 000:lla. Pienet lapsilisäkorotukset monilapsisille perheille, yksinhuoltajille ja alle kolmivuotiaille korvaavat vain murto-osan siitä, minkä hallitus leikkaa lapsiperheiden tuista.

Hallitus ei myöskään ole teettänyt kunnollisia kokonaisvaikutusten arviointoja, vaikka kyse on ihmisten hädästä, ihmisten perustoimeentulosta. Tätähän ovat kritisoineet niin eduskunnan perustuslakivaliokunta ja hallituksen oikeuskansleri kuin talouspolitiikan arviointineuvostokin.

Kun valtiovarainministeriä ei nyt täällä näy tänäkään iltana, niin onko syy se, että näitä toimia on vaikea perustella?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, poissa. — Edustaja Rantanen.

18.54 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! On se kummallista, että hallitus on itse halunnut, että tämä keskustelu jatkuu tänään eikä vasta tiistaina, kun valtiovarainministerille yritettiin antaa vielä enemmän aikaa valmistautua vastaamaan näihin kysymyksiin, mutta eipä Purraa paikalla edelleenkään näy.

Perussuomalaisten vaalilupauksen pettäminen on oikea kolossaalinen takinkäyntö, joka vain jatkuu. Ylen Ykkösaamussa ennen eduskuntavaaleja ministeri Purra kertoi, kun juontaja kysyi mielipidettä kokoomuksen tavoitteeseen puolittaa ansiosidonnaisen kesto: ”Emme ole valmiita puolittamaan ansiosidonnaista turvaa. Olemme valmiita porrastamaan sen mutta kuitenkin niin, että kokonaisuusmäärä ei merkittävästi laskisi.” Nyt osalla työttömäksi jäävistä työnhakijoista ansiosidonnaisen kesto lyhenee kahdesta vuodesta kahteen kuukauteen, sillä jo ensimmäinen porrastus tiputtaa heidät peruspäivärahalle. Perussuomalaiset lupasivat pitää suomalaisten puoliala, ja nyt meidän ansiosidonnainen on Pohjoismaiden matalin. Keskituloinen suomalainen saa pian työttömänä yli 800 euroa vähemmän ansiosidonnaista kuin ruotsalainen. Se on sellainen tämän hallituksen pohjoismainen malli, mistä nyt täällä on puhuttu.

Esimerkiksi Rakennusliitto on tähän asiakohtaan kommentoidessaan kirjoittanut: ”Rakennuslalla ansiosidonnainen työttömyysturva turvaa alan suhdanneherkissä tilanteissa yrityksille ne ammattiosaajat, jotka ovat taas yritysten käytettävissä, kun suhdannetilanne kääntyy. Rakennuslalle on ominaista myös kausivaihtelu, jonka aiheuttaa vuosittainen talveksi kutsuttu ilmiö. Hallituksen esityksissä verrataan usein Suomen tilannetta Tanskaan,” — niin sitä on verrattu tässäkin salissa useaan kertaan — ”jossa esimerkiksi sääolosuhteet, maan kokonaispinta-ala sekä asukastiheys ovat aivan toista luokkaa kuin meillä täällä Suomessa, ja esimerkiksi rakentamisen haasteet ovat siten jo luontaisesti toisenlaiset. Talvi ja sen voimakkuus ovat täysin yritysten ja työntekijöiden vaikuttamismahdollisuuksien ulkopuolella aiheuttaen vuosittaisen töiden pakollisen vähentymisen tai pysähtymisen. Toinen hyvä esimerkki on asfalttityöt. Ei niitä voida käytännössä talvella tehdä ollenkaan, ja sama pätee myös moneen muuhun rakentamisen osa-alueeseen. Työttömyysturvan leikkuri voi luoda tilanteen, jossa joka vuosi toistuva työttömyys poistaa vähitellen osaavaa työvoimaa alalta ja heikentää työnantajien kilpailukykyä, rakentamisen työturvall-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

lisuutta sekä laatua. Myös pimeään työn tekemisen houkuttelevuus voi lisääntyä yhteisvaikutuksena eri heikennyksistä.”

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

18.57 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Illan suurin uutinen on todella se, missä valtiovarainministeri Purra jälleen on. [Kimmo Kiljunen: Oli hän täällä Suomessa tänään!] Missä Saksikäsi Riikka luuraa? Ei edelleenkään täällä, vaikka jo kolmatta iltaa olisi mahdollisuus tulla vastaamaan niihin oikeutettuihin kysymyksiin, joita oppositio ja koko Suomen kansa häneltä kysyvät. Missä on valtiovarainministeri Purra? Tämä on siinäkin mielessä relevantti kysymys, että valtiovarainministeri itse aiemmin päivällä hekumoi sosiaalisessa mediassa, että tänään hän pääsee opposition grilliin. Hän siis itse ilmoitti, että tänään hän haluaa opposition grilliin. [Kimmo Kiljunen: Aprillipäivä!] No tänään vielä hallituspuolueet halusivat, että tämä asiakokonaisuus käsitellään juuri tässä istunnossa torstai-iltana, mutta silti valtiovarainministeri Purra ei mailla halmeilla näy. [Eveliina Heinälouma: Menikö pupu pöksyyn?]

Arvoisa puhemies! Olen tässä miettinyt, miksi ihmeessä valtiovarainministeri ei suostu tulemaan keskustelemaan näistä keskeisistä hallituksen ajamista työelämäheikennyksistä ja ihmisten toimeentulon leikkaamisesta tänne eduskunnan isoon saliin, keskustelemaan opposition kanssa, ja syy taitaa olla se, että omatunto kolkuttaa. Tulikohan tehtyä niin, että vaaleissa tuli luvattua ihmisille ummet ja lammet ja nyt ei näitä lupauksia voikaan pitää? Se taitaa olla se syy, minkä takia valtiovarainministeri Purra ei tähän keskusteluun tänäänkään, jo kolmantena iltana, ole halukas osallistumaan.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purra ja perussuomalaiset lupasivat todella esimerkiksi tästä työttömyysturvakokonaisuudesta aika lailla toista kuin mitä he nyt itse ovat tekemässä. Näillä esityksillä esimerkiksi osa-aikatyötä tekevän perheellisen ansioturva puolittuu — puolittuu. Toimeentulo tippuu tällaisilla henkilöillä useilla sadoilla euroilla kuukaudessa, ja ymmärrän kyllä hyvin, että tällaista ratkaisua on vaikea myös valtiovarainministerin olla täällä puolustelemassa. Huomattavasti helpompaa on hekumoida näillä leikkauksilla, jotka osuvat pieni- ja keskituloisten arkeen, sosiaalisessa mediassa ja heilutella saksia ja todeta, että nyt leikataan. Ymmärrän, että kiertävänä leikkuulautakauppiaana on huomattavasti helpompi toimia kuin olla vastaamassa täällä opposition ja kansalaisten oikeutettuihin kysymyksiin.

Arvoisa puhemies! Toteankin tähän loppuun vielä seuraavaa: En tiedä, kuinka kauan tätä keskustelua pitäisi jatkaa, että valtiovarainministeri kykenisi myös tulemaan paikalle ja osallistumaan tähän keskusteluun ja vastaamaan näihin kysymyksiin. Ja senpä takia joudunkin toteamaan, että on näemmä syytä jatkaa tätä mahdollisesti niin pitkään, että valtiovarainministeri kykenisi myös paikalle tulemaan. [Kimmo Kiljunen: Autetaan häntä!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

19.01 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus vei jo syksyllä useita sosiaaliturvaleikkauksia läpi täällä eduskunnassa, ja asumistukileikkaukset tulevat voimaan vain muutaman viikon päästä, huhtikuussa, ja tänään käsittelemme jälleen yhtä merkittävää leikkausta ja heikennystä sosiaaliturvaan. Siitäpä olisimme halunneet valtiovarainministerin kanssa keskustella ja itse erityisesti kysyä: miksi on jälleen valittu kohdistaa nämä leik-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

kaukset erityisesti jo valmiiksi vähävaraisiin perheisiin? Laskelmien mukaan pienituloisten määrä tulee kasvamaan tänä vuonna noin 40 000:lla, joista lähes 17 000 on lapsia. Sosiaaliturvan heikennyksillä on suuri vaikutus erityisesti yksinhuoltajaperheisiin ja pitkäaikaisesti tukea saaviin.

Täällä on useampaan otteeseen tällä viikolla kuultu, miten näitä leikkauksia kompensoidaan lapsilisän korotuksilla. Pakko kysyä: onkohan hallitus aidosti perehtynyt siihen, mitä ovat esittämässä, sillä toimeentulotukea saavat eivät hyödy näistä korotuksista, sillä toimeentulotuen määrää vähennetään vastaava summa kuin saisi korotuksia? Sitä paitsi korotuksissa on kyse korkeintaan 26 euron korotuksesta per lapsi tai yksinhuoltajakorotuksessa 10 euroa. Aivan kuten ansiokkaasti edustaja Räsänenkin juuri kertoi, niin leikkauksissa puhutaan kuitenkin sadoista euroista. Meillä tosiaan on joukko lapsiperheitä, jotka eivät näistä lapsilisän korotuksista silti hyödy, ja he ovat juurikin niitä, jotka ovat toimeentulotuen varassa ja kaikkein pahimmassa kannustinloukussa, millä tätä on perusteltu.

Suomi on sitoutunut EU:ssa ja YK:ssa vähentämään köyhyyttä. Nyt kuitenkin näiden rajojen leikkausten myötä köyhyys ja toimeentulotuen tarve tulevat lisääntymään. Hallitus on budjetoinut toimeentulotukeen sen vuoksi 100 miljoonaa euroa. Tutkitusti perheiden köyhyys on yhteydessä muun muassa lastensuojelun ja terveydenhuollon kuluihin. Tämä on sekä inhimillisesti että taloudellisesti täysin kestäväntöntä. Erityisesti perheiden köyhyys on merkittävä kuormittava tekijä, joka voi heijastua pitkäaikaisesti lasten elämään ja hyvinvointiin. Perheen taloudelliset ongelmat saattavat heikentää lasten mahdollisuuksia taloudellisesti itsenäiseen elämään myöhemmin. Hankaluudet näkyvät myös nuorten elämässä esimerkiksi hoitoa vaativina mielenterveyden ongelmina, heikompina kouluarvosanoina ja lyhyempänä koulutuspolkuna. Tämän vuoksi olisimme täällä mielellämme keskustelleet, minkä vuoksi on ollut tarpeen kohdistaa näitä leikkauksia juuri perheisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.04 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä on monia, monia ongelmakohtia, ja yksi ongelmakohta ovat nämä porrastukset. Kysymys kuuluu siitä, että kun on valittu tämä 40 päivää ja 170 päivää näille porrastuksille, niin niille ei oikein löydy perusteita. Tuolta kun katsoo aineistosta, niin kahdeksan viikon jälkeen 36 prosenttia on työllistynyt ennen sitä ja sitten 67 prosenttia alle puolen vuoden eli käytännössä iso osa ansioturvalle olevista on työllistynyt.

Sitten kun katsoo tätä virtaa työttömyyden kestosta ja työttömyydestä ulos viime vuonna, niin meille syntyi alkavia työttömyysjaksoja viime vuonna 546 072 — 546 072. Ensimmäisen kolmen kuukauden aikana niistä noin 300 000 siirtyi töihin ja palveluihin. Iso osa menee sinne tämänkin virtakaavion mukaan. Sitten jatkossa alle kuuden kuukauden sieltä katoaa yli 100 000 myöskin, ja tämä jatkuu.

Mutta se, mikä tässä on oleellista, on se, että kun täällä on 24 kuukautta ja meillä on pisimmät työttömyysturvat ansiosidonnaisella 500 päivää, mikä on alle 24 kuukautta, niin silti on vielä yli 40 000, melkein 50 000 ihmistä täällä loppupäässä, jotka eivät ole työllistyneet, ja heillä on kaikki nämä portaat käyty. Siellä on pudottu jo ansioturvalta joko 300:n, 400:n tai 500 päivän kohdalla ja sitten on pudottu peruspäivärahalle. Näitä portaita täällä on ollut mahdollisuus monessa kohtaa tulla, mutta silti heitä on yli 50 000, ja me kuvittelemme, että tällä leikkauksella he työllistyvät.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Meidän pitää miettiä, mitkä ovat ne todelliset syyt, miksi he eivät työllisty. Pitää osamiseen panostaa, työn kohtaanto-ongelmaan, ja sitten useimmilla näillä 50 000 ihmisellä, jotka täällä ovat, on varmaan terveysongelmia, ja meidän pitäisi käydä sitä kokonaisuutta myös läpi. Me tehdään liian kaavamaista ratkaisua tällaisella yksipuolisella turvan leikkauksella tuosta noin.

Toinen, joka tähän liittyy, on se, että jos työtön itse aikoo olla aktiivinen, niin olisi aika kohtuullista tällaisen porrastuksen kohdalla se, että jos osallistuu työllistymistä edistäviiin palveluihin, niin tätä porrastusta ei tulisi sellaiselle henkilölle. Tämä olisi aika oikeudenmukaista ja kohtuullista. [Puhemies koputtaa] Jos ei lähde palveluun, niin silloin tulisi porrastus. Tämänäyttöisiä asioita täällä pitäisi muuttaa. Täällä on selvästi näitä ongelmia [Puhemies koputtaa] ja myös se ongelma, että nämä portaat ovat liian isoja [Puhemies koputtaa] ja niitä on kaksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen.

19.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Me olemme tänään käyneet täällä useitakin keskusteluja, kyselytunti mukaan luettuna, joissa on todettu, että Suomi on pahasti rikki. Suomi on erityisen pahasti rikki sen sopimussyhteiskunnan osalta, minkä me olemme onnistuneet rakentamaan toisen maailmansodan jälkeen ja mikä on tuottanut poikkeuksellisen hyvää tulosta sekä työmarkkinoiden että koko hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisen osalta.

Tässä käydään keskustelua, ja ehkä muotoilisin sen näin, kun olen kuullut kollegoiden puheenvuoroja tässä nyt, että kello käy, ministeri Purra ei näy. Tämä on se klassikkolausahdus hiihtämisestä. Nyt puhutaan tämän päivän politiikasta, ja tämä on aidosti se tilanne, että me koemme tämän hieman ongelmalliseksi. Minä voin viitata niihin keskusteluihin, joita sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän sisällä on nyt käyty näistä työmarkkinauudistuksista, mukaan lukien nämä sosiaaliturvaan tehtävät leikkaukset. Me olemme ryhmässä erittäin paljon pohdiskelleet ja aika syvälle on menty niissä pohdiskeluissa, mistä tässä on kysymys. Nyt juuri tämä ansioturvan leikkaus, joka on isona kysymyksenä tässä meillä parhaillaan, on ollut yksi niistä asioista, joista me olemme vahvasti esittäneet huolia ryhmän puitteissa.

Arvoisa puhemies! Itse en istu niissä valiokunnissa, jotka näitä varsinaisesti käsittelevät. Minä halusin tietoisesti tulla tänään tänne kuuntelemaan myöskin ministerin, joka tämän asian on esitellyt, kantoja ja näkemyksiä, koska usein elämässä on niin, että on siellä vastapuolellakin jokunen argumentti. Ja nyt kun hän ei ole tässä paikalla, niin minulle jää hirveän suuri epäily, onko tässä käytännössä mitään muuta kuin ideologiset tavoitteet taustalla: halutaan työmarkkinat rikki, työntekijät kuriin, heikentää aidosti työelämän perusehtoja. Ja tähän sopimussyhteiskuntaan tätä kautta saadaan epäluottamuksen tila, joka nyt näkyy näissä isoissa lakkotaisteluissa, jotka kaikille tuottavat häiriötä. Työntekijöiden paikka on työpaikoilla, mutta silloin on isona kysymyksenä, mitkä ovat ne ehdot, miten siellä työpaikoilla ollaan. Ja tämä tässä nyt tuntuu vähän tuskaiselta. Me pyydetään aidosti sen perään, miksi ministeri Purra ei täällä ole, kun tästä ryhmänkin sisällä puhuttiin, että hän varmasti on tänään täällä paikalla, kannattaa tulla kuuntelemaan. Tätä debattia me emme voi nyt käydä. On sääli, että me joudumme sitten käymään sitä debattia Twitterin kautta tai viestinvaihdon kautta ja muissa parlamenteissa kuin tässä eduskunnassa.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Saimme viestiä myöskin Euroopan parlamentin sisältä käydystä keskustelusta, jossa voimakkaasti kritisoidaan Suomen hallitusta näistä toimista, [Puhemies koputtaa] kun rikotaan sitä social deal -lähestymistapaa, mikä Euroopassa on työmarkkinoilla pitkälle omaksuttu, se pohjoismainen tapa käydä keskusteluja, sopia yhdessä. Sitä Euroopassa kaivataan ja ihmetellään, missä Suomi on. Me kuulemme näistä saksista, valtiovarainministerin saksista, joita hän kehtaa Twitterissä esitellä hymyillen, että hän pääsee leikkaamaan niiltä ihmisiltä, jotka ovat heikossa asemassa yhteiskunnassa. Euroopan parlamentissa tätä kauhistellaan. Siellä on onneksi suomalaisministeri paikalla, pääministeri Orpo, joka virnuilee siinä kuitenkin joka tapauksessa näille asioille. Tuntuu kohtuuttomalta, [Puhemies koputtaa] että meidän eduskunta vielä näistä asioista tulee päättämään. Ei voi käydä substanssikeskustelua tässä salissa, [Puhemies koputtaa] vaan enemmän on sitten kyselytunnilla tällaisia heittelyitä. [Puhemies koputtaa] Valitettavasti se on niin nopeatahtinen keskustelu, [Puhemies koputtaa] että siinä ei päästä kiinni varsinaisiin asioihin. Nytkään me emme pääse kiinni siihen, [Puhemies koputtaa] miksi keskustelukulttuuri on todella alhaalla Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

19.11 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä ministeriaitio tässä nyt aivan korvia särkevästi kumisee tyhjiyttään. [Kimmo Kiljunen: Ihan huutaa tyhjiyttään!] Tänne saliin on kokoontunut lukuisa joukko kansanedustajia sosiaalidemokraattisesta eduskuntaryhmästä ja myös joistain muista ryhmistä, ja tässä on peräänkuulutettu valtiovarainministeri Purralta vastuuta tulla perustelemaan meille tätä työttömyysturvaleikkausta. Aivan varmasti Purra on tämän viestin kuullut, aivan varmasti Purra on tietoinen tästä kutsusta, mutta missä on ministeri Riikka Purra? Se on hyvä kysymys mutta vielä parempi on oikeastaan se, miksi hän on poissa. Kun me olemme nähneet ministeri Purran iloittelevan näillä tavallisiin suomalaisiin kohdistuvilla leikkauksilla — oikein saksien kanssa iloitsevan näistä leikkauksista — niin herää kysymys, eikö se railakkuus antaisi itsevarmuutta tulla tänne eduskunnan eteen perustelemaan näitä leikkauksia. Vai onko niin, että sitten kuitenkin tulee arvelleeksi, että tästä voisi tulla hieman kriittistä palautetta? Onko siis kysymys siitä, että valtiovarainministeri Purra ei uskalla täällä, kansanedustajien edessä, tulla sitä samaa viestiä viemään, minkä hän tuolla sosiaalisessa mediassa ja lehtien palstoilla vie, sitä, että leikkaaminen ei tunnu missään, päinvastoin, mitä syvemmältä saksat leikkaavat, sitä paremmalta ministeri Purraa tuntuu? Mutta ehkä todella on niin, että hän ei uskalla tulla tänne. Tätä me haluamme häneltä tiedustella, mikä on se syy, miksi valtiovarainministeri Purra ei ole täällä paikalla perustelemassa meille näitä työttömyysturvaleikkauksia.

Rouva puhemies! Näissä leikkauksissa on kyse suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perustasta. On leikattu mittavasti tavallisten ihmisten asumistuesta, työttömyysturvasta. On poistettu työttömyysturvan lapsikorotukset, jotka kohdistuvat lähes 200 000 henkilöön. Lähes 200 000 suomalaista on saanut työttömyysturvan lapsikorotusta, ja nyt ne 1.4. poistuvat. Tässä esityksessä työttömyysturvaa porrastetaan tavalla, joka käytännössä vie tuhannet suomalaiset ansioturvan ulkopuolelle jo kahdeksan viikon jälkeen, peruspäivärahan tasolle. Viime vuonna, 2023, meillä oli 16 000 ansioturvan saajaa, jotka ansaitsivat ennen työttömyyttä enintään 1 500 euroa kuukaudessa. Heillä tämä ansiopäiväraha putoaa tämän esityksen perusteella jo kahden kuukauden jälkeen alle 900 euroon. Te olette käytän-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

nössä romuttamassa suomalaista ansioturvaa. Ja kun nämä leikkaukset kohdistuvat ennen kaikkea samoihin kotitalouksiin, samoihin pienituloisiin ihmisiin, niin tietyille ihmisille ajetaan aivan poikkeuksellisen raskas tilanne. Asiantuntijat ovat varoittaneet siitä, että näillä leikkauksilla ei suinkaan johdateta ihmisiä jollakin satumaisella tavalla kokopäivä-ansioihin ja vaurauteen vaan toimeentulotuelle — 100 000 uutta suomalaista toimeentulotukiasiakasta, ja mikä surullisinta, tuhansia lapsiperheitä. Noin 20 000 lasta näiden leikkauksen seurauksena ajautuu alle köyhyysrajan. Tämä on se totuus, jota Riikka Purra ei uskalla eduskunnan edessä katsoa silmiin — tuhansia lapsia alle köyhyysrajan.

Ehkäpä häntä arveluttaa myös se, että vaalien alla tuli puhuttua hieman toista. Tuolloin perussuomalaiset olivat pienituloisten ystäviä ja palkansaajien ystäviä, mutta Säätytalolla kävi jotain kummallista. Esimerkiksi oma kollegani, eduskuntaryhmän puheenjohtaja Mäkelä vielä vaalikoneessa vastasi, että hän ”vastustaa työttömyysturvan leikkauksia”. Hän itse asiassa totesi, että ”en kannata ensisijaisesti suomalaisilta leikkaamista, työttömyys on harvoin työttömän syytä”, siksi hän oli ”täysin eri mieltä”, että työttömyysturvaa pitäisi leikata. Jotain siellä Säätytalolla tapahtui, kun nyt ministeri Purra on tätä esittämässä oikein saksien kanssa ja kollegani, eduskuntaryhmän puheenjohtaja Mäkelä sitä täällä puoltaa. Ei hänkään kyllä paikalla ole sitä perustelemassa, mutta erikoisella tavalla puheet ennen ja jälkeen vaaleja ovat muuttuneet. Mitä se on se vastuunkanto? Ei sitä mandaattia ainakaan kansalaisilta ole tähän haettu.

Rouva puhemies! Näitäkin esityksiä voisi jossain määrin koettaa ymmärtää, mikäli ne työllisyysvaikutukset, joihin hallitus vetoaa, olisivat jollain tavalla realistisesti todennettavissa, mutta kun ne eivät sitä ole. Eikä tähän tarvita vain sosiaalidemokraattien näkemystä, vaan arvovaltainen talouspolitiikan arviointineuvosto on todennut, että näiden leikkauksen perusteella ne työllisyysvaikutukset ovat hataralla pohjalla, koska hallitus keskittyy liikaa näihin kannustevaikutuksiin, mitä leikkauksilla aikaansaadaan, ja jättää huomioimatta ne monet muut seikat, jotka johtavat työttömyyteen ja työttömyyden pitkittymiseen, kuten esimerkiksi henkilön työkyky, siinä tarvittavat kuntoutustoimet, olipa se fyysistä tai psyykkistä kuntoutusta, tai koulutus. Sen sijaan, että panostettaisiin kuntoutukseen, leikataan lisää ja sen sijaan, että panostettaisiin elinikäiseen oppimiseen ja koulutukseen, lakautetaan aikuiskoulutustuki. Ei voi muuta sanoa kuin että tämä talouspolitiikan arviointineuvoston kritiikki hallituksen talouspolitiikalle ja näille yksipuolisille leikkauksille on, rouva puhemies, harvinaisen hyvin perusteltu.

Tähän olisin mielelläni kuullut valtiovarainministeri Purran perustelut, mutta ministerialtio edelleen kumisee tyhjyyttään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

19.17 Antti Lindtman sd: Arvoisa puhemies! Oppositio on yrittänyt kolmen päivän ajan saada valtiovarainministeri Purralta vastauksia täysin asiallisiin ja oikeutettuihin kysymyksiin. Purralle on annettu mahdollisuus tulla tänne saliin kertomaan oma näkökulmansa, koska niin kuin edustaja Kiljunen tässä totesi, ainahan toisellakin puolella on jokin näkemys ja se olisi arvokasta kuulla. Mutta tätä mahdollisuutta hän ei ole halunnut käyttää. Ei eilen, jolloin hän kyllä kommentoi tilaisuudessa tuossa muutaman sadan metrin päässä Finlandia-talolla. Ei tänään, vaikka hallituspuolueiden äänillä tämä keskustelu siirrettiin juuri tähän hetkeen. Hallituspuolueilla ja perussuomalaisilla oli mahdollisuus, ja nimenomaan perussuomalaisten esityksestä tämä keskustelu käydään nyt tänään tässä. Olemme

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

saaneet lukea, että ministeri on hallituksen iltakoulussa, ja arvoisa puhemies, en tiedä, mikä järjestys tänä päivänä valtakunnassa on näissä eri valtioelinten voimasuhteissa ja hierarkiassa, mutta kyllä minulla on se käsitys, että eduskunnan aikataulut ja eduskunnan istunnot ovat ne, jotka menevät ensin. Tiedän, että tunteista on pulaa kaikilla meillä, mutta ainakin kun itse olen seurannut sekä edelliskaudella että kaudella 2011—2015, niin kyllä joka kerta, kun on ollut selvä tarve saada ministeri paikalle, tarvittaessa hallituksen riennot ovat joustaneet tai iltakouluja on voinut pitää toisena ajankohtana.

Arvoisa puhemies! En tiedä, onko tähän nyt tullut muutos, ja on selvää, sanottakoon nyt se vielä, että tämä esitys on ministeri Satosen esittelyssä, mutta kun tässä on kyse niin voimakkaasti nimenomaan valtiovarainministerin ajamasta leikkauksesta, niin olisi reilua, että hän tulisi tänne kertomaan, miten on mahdollista, että työssäkäyvältä, osa-aikatyötä tekevältä lapsiperheeltä leikataan jopa 700 euroa kuukaudessa — ahkeralta työssäkäyvältä perheeltä, jonka tulot eivät ole ennestään kovin suuret vaan pienet; siltä perheeltä, joka todella miettii, miten arjen kustannuksista selviää, kun hinnat ovat edelleen nousussa, kun korot ovat viime vuosiin verrattuna korkealla ja kun työllisyysnäköymät ja mahdollisuus saada lisätyötunteja heikkenee — kun näitä Pirkkalan Citymarketeja näyttäisi olevan vähemmän alkuvuonna verrattuna viime syksyyn.

Arvoisa puhemies! En voi päätyä mihinkään muuhun johtopäätökseen kuin siihen, että tämä keskustelu on vaikeaa. Onko niin, että valtiovarainministeri ei uskalla tulla ja kohdata tätä asiaa? Joten kysyn kysymyksen, josta haluaisin tietää. Ministeri Purra, kun te ennen vaaleja sanoitte, että perussuomalaisille ansiosidonnaisen muutoksissa ehto on se, että kokonaisuusmäärä ei laske, niin nyt kun kaksilapsisen perheen osa-aikatyötä tekevältä äidiltä tai isältä leikataan jopa 700 euroa, yli puolet siitä turvan tasosta, 53 prosenttia, niin ainakaan minun matematiikallani 53 prosenttia leikkausta ei kyllä millään mene yhteen sen lupauksen kanssa, että kokonaisuusmäärä ei laske. Arvoisa valtiovarainministeri Purra, haluan, että vastaatte kysymykseen: onko 50 prosentin leikkaus kokonaisuusmäärään leikkaus vai ei?

Toinen kysymys: kun ennen vaaleja lupasitte, että pienituloisilta leikkaukset eivät teille käy, ja kun tässä nyt ollaan syöksessä tuhansia lapsiperheitä köyhyysrajan alapuolelle ja olette leikkaamassa pienituloisilta historiallisella tavalla, niin miksi ne nyt käyvät?

Kolmanneksi: Mitä luulette, että ne perheet, joilta te nyt leikkaatte, ajattelevat siitä, että näillä leikkauksilla te retostelette sosiaalisessa mediassa leikkuulautoilla ja saksilla? Mitä ne perheet, jotka kohta joutuvat näiden leikkausten kohteeksi, joiden arki menee entistä tiukemmaksi ja joista todella moni joutuu miettimään, miten arjessa selviää, ajattelevat näistä teidän retosteluistanne, saksista ja leikkuulautoista?

Ja neljänneksi, arvoisa puhemies, haluaisin kysyä: mitä siellä Säätytalolla oikein tapahtui?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

19.23 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Olen tässä viikon aikana odotellut, että voin esittää rakentavan toiveen hallitukselle, mutta ministeriaitio näyttää olevan edelleen tyhjä. Vaikka keskustelu haluttiin tähän iltaan äänestyksen kautta, niin kello on käynyt, mutta Purraa ei tosiaan edelleen näy.

Asian yhteydessä on usein todettu, että perussuomalaiset ovat tehneet takinkäännon jonkin sortin ennätyksen. Näin on tosiaan käynyt, ja se ei siitä miksiäkään muutu.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Arvoisa rouva puhemies! Nyt kuitenkin itse ajattelin tänään edetä asian edistämiseksi vähän rakentavammalla tavalla. Toivoisin, että hallituksen ja elinkeinoelämän etujärjestöjen yhteinen tiivis vuoropuhelu jatkuisi mutta jatkuisi toiseen suuntaan kuin näiden lakien valmistelussa viesti on kulkenut. Eli nyt hallitus vuorostaan voisi viestiä omista tavoitteistaan elinkeinoelämän suuntaan. Viesti olisi, että työnantajat alkaisivat palkkaamaan aktiivisemmin osatyökykyisiä, ulkomaalaistaustaisia sekä työuran loppupäässä olevia työnhakijoita eli sellaisia henkilöitä, joilla olisi tahtotila antaa oma arvokas työpanoksensa työmarkkinoiden käyttöön mutta jotka eivät ole syystä tai toisesta työtä saaneet.

Juuri noin tunti sitten sain viimeksi viestin tästä asiasta. Tässä kyseisessä tapauksessa henkilö oli hakenut puolen vuoden ajan kymmeniä työpaikkoja joka kuukausi, eikä ollut tärpännyt. Porrastus ei olisi tätä hänen asiaansa yhtään auttanut. Vaikka en kyseistä henkilöä kasvotusten tavannut, niin pelkän viestin välityksellä pystyy huolen aistimaan.

Toivon, että hallitus vie tätä toivetta eteenpäin, vaikkei aitiiossa tosiaan ketään tänään näy. Kenties salissa olevat hallituspuolueiden edustajat — voi tosiaan sanoa niukin naukin monikossa ”edustajat”; yksi, kaksi, monikossa ”edustajat” — voisitte viedä viestiä vaikka teidän ryhmillenne tästä asiasta. Tämä olisi yksi hyvä tapa saada ihmisiä pois tukien piiristä työelämään, ja samalla se vahvistaisi kadoksissa olevaa luottamusta työmarkkinoilla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Malm.

19.26 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Purra on tainnut vetäytyä norsunluutorniinsa hekumoimaan saksilla ja leikkuulaudoilla. Siellä sirkkeli soi ja leikkuri laulaa. Kuulostaa Mordorilta.

Hallituksen porrastusesitys yhdessä muiden sosiaaliturvan heikennysten kanssa on puhdasveristä leikkauspolitiikkaa. Se kurittaa kaikkein kipeimmin heitä, joille työllistyminen on muutenkin vaikeaa joko oman työkyvyn heikkenemisen tai työpaikkojen puutteen vuoksi. Muistutan suhdanteista johtuvasta työttömyyden kasvusta ja siitä, että leikkaukset sopivat erityisen huonosti tähän yhtälöön. Esimerkiksi rakennusalan elvyttämisen sijaan hallitus tarjoilee raksaduunareille kilometritehdasta. Rakennusosalalla konkurssi seuraa toistaan, mikä tietää työttömyyttä. Kun alalla ei ole töitä eikä hallitus varsinkaan vauhdita alan elpymistä, niin porrastamisen ”kannustavuus” on pelkkää juhlapuhetta. Monilapsisen perheen vanhempi joutuu jatkossa katsomaan työttömyysturvansa hupenemista, miettimään, miten pärjää ilman lapsikorotusta aiempaa suppeammalla asumistuella. Moni saattaa joutua pohtimaan, joutuuko luopumaan jopa perheen kodista suhdannetilanteen pitkittyessä. Tätä taustaa vasten rikkaille annetut veronalennukset osoittavat melkoista irtautumista ihmisten arjesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma.

19.28 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämän työttömyysturvalain perusteluna on ollut hallituspuolueiden toimesta säästölaki. Tätä on perusteltu säästönä valtiontalouteen, mutta arvoisa puhemies, samalla kun haetaan säästöjä, niin kyllä kaikissa tilanteissa pitäisi säilyä joku kohtuus. Pääministeri Orpohan vaalien jälkeen hallitustunnustelijana kertoi, että keneltäkään ei näissä valtiontalouden säästötalkoissa vaadita kohtuuttomuuksia. Mutta nythän on käynyt niin, että näiden hallituksen tulevaisuudessa tavoittelemien säästöjen yhteisvaikutukset ovat täysin kohtuuttomat. Ei niitä yhteisvaikutuksia ole edes

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

kunnolla arvioitu hallituksen omienkaan esitysten mukaan, vaikka pitäisi arvioida niitä henkilöitä, jotka ovat kaikista heikoimmassa asemassa: lapsiperheitä, ikääntyneitä, työttöminä olevia ihmisiä, aivan kuten edustaja Lyly täällä aikaisemmin perusteli.

Tämänkin esityksen vaikutukset ovat yksistään todella rajut, kun esitys leikkaa keskimääristä ansiopäivärahaa saavan tuloista noin 300 euroa jo kahden kuukauden jälkeen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Pikku summa!] Voi hyvin kysyä, onko tässä kyseessä ”pieni summa”, kuten kokoomuksen edustaja Mia Laiho täällä salissa aikaisemmin sanoi — siis kyse pikkusummasta, jos kyse on useista sadoista euroista kuukaudessa, 300, jopa 500 euroa kuukaudessa. Tuntuu siltä, että täällä ovat kyllä hallituspuolueiden edustajat kadonneet ja kadottaneet täysin tavallisen, pienituloisen ihmisen arjen. He elävät täysin erilaaisessa maailmassa kuin miltä näyttäytyy esimerkiksi pääkaupunkiseudulla työskentelevän yksinhuoltajaperheen, kaupassa töissä olevan työntekijän arki. Silloin ei todellakaan puhuta pikkusummista, kun tuloista leikkaantuu näin merkittävä osa.

Täällä on vähätelty näitä leikkauksia ja puhuttu todella vähättelevään sävyyn myöskin työttömistä työnhakijoista. Purra on heilutellut saksia ja irvaillut ihmisten hädälle — siis irvaillut. Täällä valtaa käyttävät ihmiset, ministeritason ihmiset, naureskelevat näille leikkauksille. Ihmettelen kyllä, miksei valtiovarainministeri Purralla ollut pokkaa tulla tänne tänään perustelemaan tätä esitystä, perustelemaan koko eduskunnalle, ja käymään opposition kanssa tätä keskustelua, vaikka sosiaalisessa mediassa hän aiemmin jo innolla odotti tätä keskustelutuokiota. Mutta nyt häntä ei näy täällä mailla halmeilla.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

19.31 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme täällä todella hallituksen esityksiä, jotka toteutuessaan merkitsevät usealle tuhannelle suomalaiselle satojen eurojen leikkausta kuukausittaiseen toimeentuloon — siis satojen eurojen leikkauksia kuukausittaiseen toimeentuloon. Valtiovarainministeri Purra kutsui itse näitä leikkauksia sosiaalisessa mediassa kärpäsen kokoisiksi asioiksi — siis kärpäsen kokoisiksi asioiksi, kun suomalaisilta viedään satoja euroja kuukaudessa. [Eveliina Heinäluoman välihuuto] Pienituloisilta suomalaisilta viedään satoja euroja kuukaudessa, ja ministerin mielestä nämä ovat kärpäsen kokoisia asioita.

Joten, arvoisa puhemies, yhdyn kyllä edustaja Heinäluoman arvioon siitä, että tällä hallituksella on nyt kyllä täysin unohtunut se, minkälaisessa tilanteessa tässä yhteiskunnassa varsinkin pienituloiset suomalaiset — ahkerat, työssäkäyvät suomalaiset — elävät, koska tosiasiallisesti tämä leikkuri osuu myös ahkeriin, osa-aikatyötä tekeviin henkilöihin. Tämä on puhutteleva esimerkki sellaisesta perheellisestä osa-aikatyötä tekevästä henkilöstä, jolla on esimerkiksi kaksi lasta: ajan kuluessa näillä leikkauksilla on hänelle 700 euron vaikutus siis kuukaudessa. En usko, että edes pääministeri enää uskaltaisi sanoa, että pitää tätä kohtuullisena.

Arvoisa puhemies! Tulen vain siihen johtopäätökseen, että kun valtiovarainministeri kuvaa näitä satojen eurojen tulomenetyksiä pienituloisille suomalaisille kärpäsen kokoiseksi asiaksi, niin todella valtiovarainministerin arki on aika erilaista.

Ja muistuiapa mieleen se asia, mitä me täällä itse asiassa viime syksynä käsitelimme, kun valtiovarainministeri Purra hänen ensimmäisessä budjetissaan toteutti historiallisen suuren veronkevennyksen kaikista varakkaimmille suomalaisille — suurimman veronkevennyksen siis heille, jotka tienaa kuukaudessa 14 000 euroa. Heille räätälöitiin ministerin

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

paikalta täsmäveronkevennys, joka siis todella on suomalaisessa historiassa kyllä yksi suurimmista, ja samalla sitten ollaan ottamassa satoja euroja pienituloisten henkilöiden toimeentulosta kuukaudessa ja tätä kutsutaan karpäsen kokoiseksi asiaksi. Täytyy todeta, että luulisi, että jos valtiovarainministeri todella tätä mieltä on, niin hän uskaltaisi sitten tähän keskusteluun myös opposition kanssa ryhtyä täällä salissa, kun nyt on jo kolmannelle illalle tarjottu tähän mahdollisuus, mutta valitettavasti valtiovarainministeri tähän mahdollisuuteen ei ole tarttunut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

19.34 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa eilen illalla pohdin, että viime kaudella perussuomalaiset saivat hepulin, kun heidät siirrettiin tuonne salin oikeaan laitaan istumaan, ja tällä kaudella, kun keskustelua kuuntelee ja ennen muuta tätä politiikkaa katsoo, tuntuu, että niin oikeaa laitaa ei enää löydykään, jonne voisivat mennä. Nimittäin kaikki viedään, mitä ei ole pultattu kiinni.

Kokoomukselta ei ole ehkä kovin uutta tällainen puhe, mihin edustajat ovat täällä viitanneet, että 300 euroa pois työttömyysturvasta ei olisi suuri summa, että se olisi suhteellisen pieni summa, mutta uutta on se, että täällä aidosti, oikeasti lähestulkoon kompataan ja kannustetaan, että leikataan vielä lisää. Ei sellaisesta nimittäin ennen vaaleja kerrottu, vaikka tällä viikollakin esimerkiksi ministeri Purra on Iltalehdelle väittänyt toisin. Ei kerrottu — nimittäin Helsingin Sanomille perussuomalaisten puheenjohtajana Purra kommentoi vielä yhdeksän päivää, siis yhdeksän päivää, ennen eduskuntavaalien ennakkoonäestyksen alkua: ”Emme halua leikata tukia. Se ei ole ratkaisu.”

Puhemies! Joku voisi sanoa, että perussuomalaiset ovat ohittaneet kokoomuksen paitsi oikeistolaisuudessa myös tietyllä tapaa ylimielisyydessä. Kuten täällä kollegat ovat hyvin nostaneet esiin, ei Suomen historiassa ole ollut sellaista valtiovarainministeriä, joka ilakoisi aidosti, oikeasti niiden ihmisten kustannuksella, joihin nämä kovat, kovat leikkaukset tulevat kautta rantain osumaan. Ei sellaista ministeriä ole ollut, joka poseeraa sakset kädessä tai markkinoi leikkuulautoja, joissa on oma kuva ja teksti, että ”nyt on aika leikata”.

Kyllä moni ajattelee ja itsekkin ajattelen niin, että vähimmäisvaatimus olisi, että kun tällaista politiikkaa tehdään ja tällä tavalla vielä ilakoidaan tästä politiikasta, niin täällä salista oltaisiin myös edustajien kanssa käymässä keskustelua, vastattaisiin edustajien kysymyksiin ja kuunneltaisiin sitä huolta, mitä täällä poikkipoliittisesti tuodaan liittyen näihin hallituksen ehdotuksiin. Sitä me olemme eilen, me olemme toissa päivänä ja me olemme tänään edelleen pyytäneet. Ja minusta se ei ole kovin kohtuuton vaatimus pyytää, että täällä joku ministeri kävisi.

Tässä oli ehdotettu SDP:n toimesta, että tämä keskustelu jatkuisi ensi viikon tiistaina. Se ei hallitukselle käynyt. En aivan ymmärrä, miksi se ei käynyt, kun täällä on tällä hetkellä kolme, siis kolme, hallituspuolueen edustajaa paikalla. Teitä on yli sata henkeä tässä eduskunnassa, ja kolme teistä pääsi paikalle. [Juho Eerola: No ei teitäkään ole kuin kaksitoista!] Jos oltaisiin siirretty ensi viikon tiistaille, niin ehkä täällä olisi ollut sitten kaksi tai yksi, kun kerran ajattelitte, että on parempi tätä aihetta käsitellä tänään kuin ensi viikolla.

Palaan vielä tähän, että toivon kyllä, että te kun olette täällä salissa, niin puheenvuoroja käytätte ja keskusteluun osallistutte, kun ministeri ei valitettavasti nyt paikalle ole päässyt vastaamaan.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Väyrynen.

19.37 **Ville Väyrynen kok:** Kiitos, rouva puhemies! Yritän olla kokoani suurempi ja edustaa hallituspuolueitten kantaa. Tässä nyt kolmatta iltaa aika lailla saa kuunnella sitä, että täällä käydään läpi perussuomalaisten vaalikonevastauksia ja sitten välillä joku sosiaalidemokraatti pyytää, voisiko kokoomuslainen puhua jotain.

Kun tässä on puhuttu kohtuullisista kysymyksistä ja kohtuullisista vaatimuksista, kolme päivää pyydetty vastauksia, niin minä nyt toistan vielä kerran sen, mikä on tässä varmaan tämänkin viikon aikana parikymmentä kertaa toistettu: hallituksen ohjelma nojautuu aika paljon työllistämiseen.

Me debatoidaan siitä, ovatko vaikutusarviot työllistymisen suhteen kunnossa vai eivätkö ole. Ja kaikki tietävät... Edustaja Lyly äsken kritisoi meidän työllisyysvaikutusarvioita, ja tästä keskustellaan koko ajan. Me ollaan monta kertaa palattu syksyllä annettuun vaihtoehtobudjettiin, ja me ollaan kysytty — mielestäni varsin asiallisesti ja perustellusti ihan reilu kysymys — minkälaiset ovat ne teidän vaihtoehtonne työllisyysvaikutusarviot. Silloin kun me saatiin välikysymyskeskustelussa tämä moneen kertaan mainittu kuuden kohdan lista, niin se oli käytännössä ”luopukaa, luopukaa, luopukaa, alkää heikentäkö” -tyyppinen lista. [Antti Lindtman: Ei pidä paikkaansa!] Kun tämä keskustelu pyörii hirveän paljon meidän työllisyysvaikutusten ympärillä, niin meidän olisi helpompi keskustella näistä asioista ja minun mielestäni olisi reilua ja on myös kohtuullinen pyyntö, jos me saisimme ne teidän työllisyysvaikutusarvionne. Vaikka ei saataisi niitä, niin kertokaa edes, minkä takia me ei saada. Missä ne ovat? Silloin me pääsisimme oikeasti debatoimaan, täällä varmaan olisi enemmän kuin kolme hallituspuolueen ihmistä torstai-iltana tästä keskustelemassa. [Eveliina Heinäluoma: Ai, meistäkö se on kiinni, että teitä ei ole enemmän?] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Harakka.

19.39 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Kuten, arvoisa puhemies, sanoin tuossa aiemmin kyselytunnilla vastaukseksi kysymykseen, niin meillä on tässä työnäyte olemassa: edellisen hallituksen jäljiltä te peritte Suomen mittaushistorian korkeimman työllisyysasteen. Nyt olette lipsuneet siitä jo yli 20 000 taaksepäin, joten nyt meillä on verrattavissa sosiaalidemokraattisten työministerien aikaansaama ennätystyöllisyys verrattuna tähän teidän numero-, paperityöllisyyteenne, jossa luotatte vain valtiovarainministeriön virkamiesten tietokonemallinnuksiin, jotka perustuvat siihen yksinkertaiseen ajatukseen, että mitä heikompi sosiaaliturva, sitä varmemmin ihmiset pakotetaan töihin. [Juho Eerola: Ei nämä ole vielä voimassa!] Sen sijaan työ- ja elinkeinoministeriössä on se aito osaaminen sen suhteen, että palveluita parantamalla ja oikein suuntaamalla saadaan aikaan se tulos, joka on nähtävissä, jonka te peritte ja jonka te olette nyt tarvelleet. Vieläkö tarvitaan lisänäyttöjä siitä, mikä on se työllisyyspolitiikka, [Juho Eerola: Eihän nykyhallituksen tekemiset ole vielä voimassa!] joka tepsii ja joka on oikeudenmukaista, [Puhemies koputtaa] joka ei sysää ihmisiä köyhyyteen ja lapsiperheitä köyhyyteen [Puhemies koputtaa] vaan tuo ihmisille aidosti työpaikkoja? [Ville Väyrysen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

19.40 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt siis käsittelyssä on työttömyysturvaleikkaus, hallituksen esitys eduskunnalle, ja tämän leikkauksen vaikutukset työllisyyteen kyllä ontuvat pahasti. Viime kauden alussa, kuten tiedämme, Marinin—Rinteen hallituksen ensi töikseen tekemä peruutus aktiivimallin leikkureista, ja mitä tapahtui sen päätöksen jälkeen? Työllisyysluvut kasvoivat korkeimpiin lukuihin koskaan. Muis- taakseni näin kävi ihan selkeästi viime kaudella. [Juho Eerola: Ja sitten tehtiin aktiivimalli kakkonen!] Ja nytten tässä valossa, kun ajatellaan, että nyt perusteet teillä hallituksessa ovat ne, että nyt kun leikataan työttömiltä, niin työllisyys kasvaa, niin olen kyllä vahvasti eri mieltä kanssanne. Elikkä perusteet kyllä ontuvat.

Mielelläni kuulisin valtiovarainministeriltä, joka valitettavasti ei ole paikalla, nimen- omaan tähän liittyen arvion, että kun viime kaudella hallitus perui ansiosidonnaisen leik- kurit työttömyysturvasta ja työllisyys kasvoi, niin tässä valossa haluaisin kuulla valtiova- rainministerin arvion siitä, että entäs jos te, arvoisa hallitus, nyt peruisittekin tämän työttö- myysturvaleikkurin, [Juho Eerola: Te teitte aktiivimalli kakkosen!] niin minkälaisia vaiku- tuksia sillä voisi kenties olla tässä valossa, kun ajatellaan, mitä aiemmin on tapahtunut. Ja tätä aidosti kyllä toivoisin, että valtiovarainministeri olisi tähän nyt vastaamassa. Nämä ovat ihan aitoja, oikeita arvioita, koska olemme nähneet, minkälaisia vaikutuksia viime kaudella tällä työttömyysturvan leikkauksen perumisella oli. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

19.42 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkaaminen ei ole vain taloudellinen kysymys vaan myös arvovalinta, joka kertoo siitä, millaisessa yhteiskunnassa me elämme tällä hetkellä. Tämä hallitus hyökkää suoraan suo- malaisia työntekijöitä kohtaan. Se on epäoikeudenmukaista ja vie meitä totaalisesti vää- rään suuntaan. Hallitus leikkaa armotta pienituloisten duunareiden toimeentulosta. Halli- tus on unohtanut, mitä solidaarisuus on.

Valtiovarainministeri Purran sakset vaan heiluvat ja leikkuulaudat liehuvat kuvaten hy- vin hallituksen politiikkaa, jossa leikkaukset nähdään ensisijaisena keinona valtiontalou- den tasapainottamiseen. Mutta missä on valtiovarainministeri tällä hetkellä? [Juho Eerola: Töissä!] Onko ministeri Purra kenties kuvaussessiossa muiden puoluetovereiden kanssa — yhtä lukuun ottamatta — kun eipä täällä salissa perussuomalaisia näy? Se on todella har- millista.

Onko oikeudenmukaista, että suurimmat leikkaukset kohdistuvat niihin, jotka ovat jo valmiiksi haavoittuvimmassa asemassa, kun samaan aikaan suurituloisille annetaan vero- vähennyksiä? Kyllä kansalaiset kestävät kovia päätöksiä, kunhan ne tehdään oikeudenmu- kaisesti ja järkevästi. Tämän hallituksen päätökset eivät valitettavasti näitä ole. Hallitus ja- kaa kansaa ja lisää eriarvoisuutta. Hallituksen politiikka antaa ymmärtää, että olemme kaikki samassa veneessä, mutta todellisuudessa tämä vene näyttää kulkevan vain harvojen ja valittujen hyväksi. Liian usein tässä salissa köyhiä osattomia syyllistetään ja haukutaan ja työttömyyttä ja köyhyyttä pidetään omana valintana. Tämä ei pidä paikkaansa.

Suomen menestystarina on rakennettu solidaarisuuden ja välittämisen varaan. Välittä- minen kannattaa myös taloudellisesti. Taloudellista kestävyysvajetta ei pidä paikata sosi- aalista kestävyysvajetta kasvattamalla. Hallituksen leikkaustoimien vuoksi satatuhatta uut- ta ihmistä työnnetään toimeentulotuelle. Yhä useampi suomalainen ajautuu köyhyys-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

eikä pärjää. Meillä ei ole varaa tällaiseen toimintaan eikä sellaiseen yhteiskuntaan, jossa emme välitä enää siitä, mitä kanssakulkijoillemme tapahtuu.

Kyllä hallitukselta kaivataan vahvaa vastuunkantoa eikä luikkimista pakoon näitä keskusteluja, mitä täällä salissa käydään. Hallitus ajaa Suomea täysin väärään suuntaan. [Juho Eerola: Purra oli tänään aitiassa! Olisitte silloin kysynyt!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Malm.

19.44 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa todettiin, kuten valtiovarainministeri Purraakin on sanonut: kärpäsen kokoinen asia. En edes tiedä, kuinka mones kärpänen tämä on, mutta kertoo kyllä täysin irtautumisesta todellisuudesta. Miksi ihmeessä kärpästä pitää lyödä moukarilla, jos tämä on kerran kärpäsen kokoinen asia? Jos kyse on niin pienestä asiasta, niin miten ihmeessä ne nyt ovatkin niin suuria, että ne on vietävä härkäpäisesti läpi? Tämä perustelu ontuu pahasti.

Hallituksen erkaantuminen arjesta on todellinen. Työttömyyden kohdatessa nimittäin arki koittaa, ja se arki on karu. Jos työntekijä on ollut niin kauan töissä, että hänellä on tädet lomat, niin päivärahaa ei saa ennen kuin lomat on pidetty. Eli työttömyysturvaa et saa ennen kuin lomat on pidetty pois. Se tarkoittaa viittä viikkoa. Jos tämän jälkeen sitten pääsee vihdoinkin viimein tekemään sen työttömyysturvahakemuksen, sen voi tehdä kahdelta viikolta minimissään, ja tässä kohtaa on mennyt seitsemän viikkoa. Näistä kahdesta viikosta yksi viikko hallituksen esityksen mukaan menee karenssiin. Sen jälkeen saa laittaa hakemuksen kokonaiselta kuukaudelta. Nyt aikaa onkin mennyt jo yli kaksi kuukautta, mutta viikolta on saanut sosiaaliturvaa. Sitten kuvaan astuu leikkuri, kahden kuukauden jälkeen miinus 20 prosenttia. Jos perheessä sattuu olemaan lapsia, niin kyyti on sitten vielä kylmempää.

Tästä kulmasta olisi ihan mukava kuulla, miten valtiovarainministeri Purra perustelee tätä linjaansa, koska ennen vaaleja hän sanoi: leikkaaminen ei meille käy. Mitä ihmettä siellä Säätytalolla hallitusneuvotteluissa oikein tapahtui? [Juho Eerola: Hallitus neuvotteli!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

19.46 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Täällä otettiin kiinni tähän työllisyyteen. On totta kai niin, että mikäli me haluamme turvata hyvinvointiyhteiskunnan myös tulevaisuudessa, niin se on kestäväntä tehdä korkean työllisyysasteen kautta. Uskoisin, että tästä varmasti kaikki olemme samaa mieltä.

Jäin pohtimaan, milloinkohan nyt niitä hallituksen lupaamia työpaikkoja alkaa todella katukuvassa näkymään. Muistutan mieleen, että hallituksen suunnalta on luvattu, siis aivan julkisesti, että pelkästään niillä toimenpiteillä, joista tämä sali enemmistön turvin teki päätökset viime vuoden puolella, pitäisi tälle vuodelle tulla 60 000 työpaikkaa. Näin kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Marttinen on julkisesti todennut: 60 000 työpaikkaa. Kun tuossa nyt sitten niitä työllisyystilastoja katsoo, niin todella siitä hetkestä, kun tälle hallitukselle on valtakunnan avaimet annettu, työpaikkojen määrä on vähentynyt 20 000:lla. [Juho Eerola: Niin, nythän vaikuttaa lähinnä edellisen hallituksen toimet!] Eli arvoisa puhemies, tulen siihen johtopäätökseen tämän kohtuullisen helpon plus—miinus-laskun jälkeen, että hallituksen tavoitteeseen matkaa on 80 000 työpaikkaa.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Ja kun elämme nyt maaliskuuta, niin luulisi, että jos todella näillä hallituksen toimenpiteillä jo tänä vuonna syntyy 60 000 uutta työpaikkaa, niin se jossain näkyisi. [Välihuutoja] Kyllähän sen jossain pitäisi näkyä.

Arvoisa puhemies! Tulenkin siihen johtopäätökseen, että täällä itse kunkin on helppo luulla erilaisia laskennallisia työpaikkoja, mutta yksikään laskennallinen työpaikka ei valitettavasti tarjoa leipää pöytään sille työntekijälle eikä tarjoa valtiolle verotuloja, joita me niin kipeästi tarvitsemme. Sen takia, hyvät ystävät, eiköhän meidän kannata katsoa sitä, mikä on työllisyydessä se todellinen kehitys, mitä tapahtuu, ja sen perusteella arvioida sitten toinen toisiamme. Niin kuin tässä edustaja Harakka hyvin totesi, edellisen hallituksen jäljiltä Suomessa oli siis mittaushistorian korkein työllisyys — mittaushistorian korkein työllisyys. Sipilän hallituskin jätti oikein hyvän työllisyysperinnön, siis oikein hyvän työllisyysperinnön, mutta edellinen hallitus pystyi tätä edelleen vielä parantamaan ja todella nostamaan työllisyyden tason mittaushistorian korkeimmalle tasolle. Nyt vastuu on teillä, ja kohta näemme, mihin te sitten siinä kykenette.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman.

19.49 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Kyllä tässä jää kysymään, että tiedätkö te, hyvät kokoomuslaiset ja perussuomalaiset, missä tilanteessa suomalaisissa kodeissa ja perheissä ollaan. Jo nyt monessa lapsiperheessä on tiukkaa. Asuntolainan viimeinen lyhenysvapaa on päättymässä, ja korot ovat edelleen korkealla verrattuna viime vuosiin. Harrastuksia on jouduttu laittamaan jäihin. Mietitään, miten selvitään autolainasta. Näihin perheisiin — siis työssäkäyviin, ahkeriin suomalaisiin lapsiperheisiin — te olette kohdistamassa satojen eurojen leikkaukset, ja kutsutte näitä leikkauksia siellä kokoomuksessa suhteellisen pieniksi. Suhteellisen pieni leikkaus: kaksilapsinen perhe, osa-aikatyössä käyvä isä tai äiti on menettämässä 700 euroa. Onko tämä suhteellisen pieni? Valtiovarainministeri Purra kutsuu näitä karpäsen kokoisiksi asioiksi. Voi olla, että sieltä ministeriaitiosta 14 000 euron kuukausipalkalla, kun on juuri päässyt kolmatta kuukautta nauttimaan ministerin tuloluokkaan räätälöidystä veronkevennyksestä, sillä tulotasolla nämä saattavat olla karpäsen kokoisia ja saattavat tuntua suhteellisen pieniltä, mutta eivät ne niissä perheissä, jotka joutuvat todella pahaan taloudelliseen ahdinkoon, ole suhteellisen pieniä eivätkä karpäsen kokoisia. Ne ovat koko arjen pärjäämisen kokoisia asioita, ja näille perheille retotelu ja naureskelu saksien ja leikkuulautojen kanssa — eihän sille löydy edes sanoja.

Mitä luulette, hyvät perussuomalaiset ja kokoomuslaiset, mitä luulette, valtiovarainministeri Purra ja muut, miltä näistä perheistä, joilta te nyt olette leikkaamassa tosiasiassa mahdollisuuksia selvitä aidosti arjessa tilanteessa, jossa esimerkiksi mahdollisuus saada lisätyötunteja heikkenee, miltä heistä tuntuu? Eivät nämä ole karpäsen kokoisia, eivät nämä ole suhteellisen pieniä. Ne ovat suomalaisten perheiden arkeen isoja leikkauksia, jotka lisäävät köyhyyttä, lisäävät lapsiköyhyyttä, vähentävät lasten mahdollisuutta harrastaa, ajavat perheet tiukille. Kehotan tutustumaan suomalaisten arkeen, sellaistenkin suomalaisten arkeen, jotka eivät pääse nauttimaan näistä teidän, ministereiden, tuloluokalle räätälöidystä veronkevennyksistä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

19.53 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus antaa hyvätuloisille ja leikkaa pienituloisilta, esimerkiksi työttömiltä. Eli tämä hallitus antaa hyvätuloisille ja leikkaa pienituloisilta, esimerkiksi työttömiltä. Ennen vaaleja kuulimme julistuksia muun muassa perussuomalaisilta — ja etenkin perussuomalaisilta — ihan selvästi monessa yhteydessä, että meille ei käy se, että pienituloisilta leikataan. Eli teille ei silloin käynyt se, että leikkaatte pienituloisilta. Ja mitäs nyt tapahtuu, mistä me täällä puhumme? Me puhumme siitä, kun te leikkaatte pienituloisilta. Siis tämä on suorastaan surkukupaisaa. Ja kun te leikkaatte pienituloisilta, minkä te ennen vaaleja siis kiistitte, eli nyt kun te olette vallassa ja leikkaatte, niin samaan aikaan mediassa on kuvia ja otsikko ”Leikkauksilla irtavilu jatkuu: Riikka Purra sakset kädessä — PS-edustajat taustalla hymyt huulilla”.

Arvoisa puhemies! Siis aivan oikeasti, hei, miltä tämä teistä nyt kuulostaa ja miltä tämä teistä nyt näyttää? Eikö muka näytä mitä suurimmalta vaalipetokselta, jos suoraan sanotaan näin? Te lupasitte aivan toista ja teette nyt täysin toista, ja sen päälle te nauratte, arvoisat perussuomalaiset, te nauratte näille työttömille, joilta leikataan, niille lapsiperheille, joilta leikataan, te nauratte heille. Ja olemme kuulleet työpaikoilta monen duunarin suusta, että he ovat pettyneitä siihen, mitä te olette luvanneet — näitten leikkauksien lisäksi suuret työmarkkinamuutokset, -heikennykset. Siellä nimittäin jyrisee nyt maa alla, duunareitten alla nimenomaan, arvoisat perussuomalaiset, ja te olette sen tekemässä, valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

19.55 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkaaminen on jälleen yksi osoitus siitä, kuinka Orpon hallitus jatkaa hyvinvointiyhteiskuntamme murentamista. Tämä esitys, joka leikkaa ansiosidonnaista työttömyysturvaa, on lyhytnäköinen. Se iskee suoraan niiden suomalaisten arkeen, jotka ovat jo valmiiksi haavoittuvassa asemassa: pienituloisiin duunareihin, ahkerin palkansaajiin, osa-aikaisiin työntekijöihin ja lapsiperheisiin. Pääministeri on todennut, ettei keneltäkään vaadita kohtuuttomia, mutta todellakin vaaditaan ja todellakin kohtuuttomia. Hallituksen toimet johtavat siihen, että ihmisiä ajetaan toimeentulotuen piiriin ja köyhien lasten määrä kasvaa lähes 20 000:lla. Pienet lapsilisäkorotukset eivät läheskään korvaa sitä, mitä hallitus on leikannut lapsiperheiden tuista. Onko tämä oikeudenmukaista? Ei ole.

Hallitus ei ole myöskään teettänyt leikkauksille kunnollisia kokonaisvaikutusten arviointoja. Perustuslakivaliokunta, oikeuskansleri ja talouspolitiikan arviointineuvosto ovat kaikki kritisoineet tätä puutetta. Ansioturvan porrastaminen, joka on esitetty aloitettavaksi jo kahdeksannelta työttömyysviikolta, on kohtuuton ja raju isku työttömäksi jääneelle. Esitys heikentää erityisesti pienituloisten ansioturvaa, ja monet saattavat nähdä ansiopäivärahasa putoavan alle 900 euroon jo kahden kuukauden työttömyyden jälkeen. Tämä on vastoin sitä solidaarisuutta ja turvaverkkoa, joita suomalainen yhteiskunta on aina edustanut.

Nämä toimien vaikutukset työttömäksi jääneelle ja hänen perheelleen ovat kohtuuttomia. Uskallan väittää, että tämä tulee lisäämään monen työttömäksi jääneen mielen kuormaa ja mielen haasteita. Uskallan väittää, että monessa perheessä ei nukuta öisin, kun mietitään, millä maksetaan laskut, millä mahdollistetaan lapsien harrastaminen, miten selvitään arjesta. Jos isotuloiselta leikataan 300 euroa kuukaudessa, se ei näy siellä ruokaostoksia tehdessä. Mutta pienituloiselta kun leikataan, niin se tarkoittaa silloin sitä, että perheessä syödään makaronia ja ehkä sitä halvinta lenkkiä. Siellä eivät lapset vietä karkkipäivää, siellä ei vietetä syntymäpäiviä, siellä ei vietetä leffailtaa sipsien äärellä, kun siellä ei ole

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

mahdollisuutta eikä ole rahaa. Onko tämä kohtuullista? Eikö tämä lisää sitä eriarvoisuutta meidän yhteiskunnassamme?

Meidän tulisi keskittyä koulutukseen ja kuntoutuksen parantamiseen, työllisyys toimien räättelöintiin ja osaamisen vahvistamiseen, ei leikkaamiseen. On häpeällistä, että keskituloinen suomalainen saa pian työttömänä yli 800 euroa vähemmän ansiosidonnaista rahaa kuin ruotsalainen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma.

19.58 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen, kokoomuksen ja perussuomalaisten, tekemä arvovalinta tuntuu kyllä todella irvokkaalta. Kun samaan aikaan annetaan veronkevennyksiä, siis historiallinen veronkevennys, kaikista parhaiten toimeentuleville, ministerin tuloluokassa jopa 2 000 euroa, niin samaan aikaan perustellaan, että on aivan välttämätöntä leikata kaikista heikoimmassa asemassa olevilta. Miten tässä näin pääsi käymään?

Ihmettelen myös, kuten täällä edelliset edustajat ovat puhuneet, mitä tapahtui 2.4.2023 jälkeen. Silloin sattui olemaan eduskuntavaalien varsinainen äänestyspäivä. Ennen eduskuntavaaleja vielä perussuomalaisten suunnalta luvattiin, että meille ei pienituloisilta leikkaaminen käy, ja jopa vaalikoneissa on annettu lupauksia, ettei ansiosidonnaisen työttömyysturvan leikkaus käy perussuomalaisille. Esimerkiksi eduskuntaryhmän puheenjohtaja Jani Mäkelä on vastannut: ”Olen täysin eri mieltä siitä, että ansiosidonnaista työttömyysturvaa tulee leikata nykyisestä 400 päivästä 200 päivään.” Hän vastasi siis, että hän on täysin eri mieltä tämän väittämän kanssa ja on vielä kommentoinut: ”En kannata ensisijaisesti suomalaisilta leikkaamista. Työttömyys on harvoin työttömän syytä.” En voisi olla enempää samaa mieltä edustaja Mäkelän kanssa.

Mutta mitä tapahtui vaalien jälkeen? Nämä vaalilupaukset on unohdettu, vaikka monet suomalaiset ovat menneet vaaliurnille siinä uskossa, että näistä kannoista pidetään hallitusneuvotteluissa kiinni. Ja nyt sitten täällä salissa selitellään, ettei tällaisia lupauksia olosikaan annettu. Ihmettelen, onko tässä tapahtunut todellinen joukkomuistinmenetys perussuomalaisten suunnalla, kun näin pahasti on omista vaalilupauksista luovuttu.

Arvoisa puhemies! Täällä on kyllä tänään hyvin hiljaista hallituspuolueiden suunnalta. Ihmettelen, että kun täällä on kolme edustajaa vielä hallituspuolueista kuitenkin paikalla, niin onko teitä käsketty, että te ette saa käyttää puheenvuoroja, [Juho Eerolan välihuuto] kun tähän asti täällä ovat hallituspuolueiden edustajatkin osallistuneet tähän keskusteluun. Onko joku käskenyt teitä olemaan nyt hiljaa? Onkin alkanut kaduttaa nämä teidän antamanne vaalilupaukset, ja kun nyt tässä vaiheessa todellisuus näyttääkin aivan toiselta, te leikkaatte pienituloisilta, te heikennätte merkittävästi, sadoilla euroilla, ansiosidonnaista työttömyysturvaa, niin onko joku käskenyt teitä olemaan nyt jo hiljaa ja vaijentamaan tämän eduskuntakeskustelun? [Juho Eerola: Ei ole käskenyt! Viisas vaikenee!] — Käyttäkää toki, edustaja Eerola, puheenvuoroja. Siihen teillä on täällä mahdollisuus.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

20.01 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kyllä ihan välihuutojen sijaan voitte painaa nappia ja ottaa itsellenne puheenvuoron, jos te haluatte järjestäytyneitä, demokraattista, parlamentaarista keskustelua ettekä vain häiritä toisten puhumista.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Nythän on niin — jos puhemies sallii, niin puhun tässä — että valtiovarainministeriö tuottaa laskennallisia työllisyysvaikutuksia, kuten olemme kuulleet, tällaisia paperityöpaikkoja näiden tietokonemallinnusten perusteella. On ikävää, että niihin luotetaan enemmän kuin työ- ja elinkeinoministeriön käytännön kokemukseen työllistamisestä ja sen haasteista. Viime kaudella työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijoita kuunneltiin ja lisättiin, parannettiin työ- ja elinkeinotoimistojen palveluita, kannustettiin osatyökykyisiä, samoin työllistäviä yrittäjiä palkkatuella, pidettiin yllä soviteltua päivärahaa ja sen niin sanottua suojaosaa. Pelkäsimme suurtyöttömyyttä korona-aikana, pelkäsimme suurtyöttömyyttä Venäjän hyökkäyksen johdosta. Nämä olivat ulkoisia kriisejä eivätkä sisäisiä, itse aiheutettuja kriisejä kuten tämän hallituksen tämänhetkinen tilanne. Ja miten kävi? Pääsimme Suomen mittaushistorian korkeimpaan työllisyysasteeseen.

No, nyt nykyinen hallitus on menettänyt tästä 20 000 työpaikkaa, ja todellakin edustaja Räsänen tässä kiinnitti huomiota siihen, että jo päätetyillä toimilla kokoomuksen ryhmäjohtaja lupasi 60 000 työpaikkaa lisää tälle vuodelle, ja kun siihen nyt lisätään vielä se puuttuva 20 000, niin tasaisen vauhdin taulukolla nyt maaliskuun loppuun mennessä luvun pitäisi olla plus 20 000 eikä miinus 20 000. Tämä kertoo sen, kuinka uskottava tämä hallituksen työllistämisanfantasia on. Siihen ei usko kukaan, jolla on mitään asiantuntemusta itse käytännön työllistämistoimista.

Valtiovarainministeriön tietokonesimulaatiot uskovat, että sosiaaliturvaa heikentämällä ihmiset kannustetaan suoraan kokoaikaisiin töihin. Siitä puuttuu täysin ymmärrys elävästä elämästä, siitä, että tässä leikkausta kärsivien porukassa on paljon vaikeasti työllistettäviä. Saattaa olla päihdeongelmia, mielenterveysongelmia, muita elämänhallinnan haasteita, joihin täytyy vastata. Meillä on empiiristä näyttöä, että tämä joukko ei reagoi näihin niin sanottuihin kannustumiin vaan tyytyy köyhtymään. Polku syrjäytymisestä työllistymiseen on pitkä ja kuoppainen. Kaikki eivät päädy taloudellisesti tuottaviksi kansalaisiksi, mutta on tärkeää pitää heitä yhteiskunnassa osallisina. Se vähentää muita ongelmia, vähentää pahoinvointia, lisää hyvinvointia, lisää turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Helsinkiläisenä kansanedustajana olen erityisen huolissani siitä, [Puhemies koputtaa] että tämä hallituksen lyhytnäköinen...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka, pyydän teitä siirtymään puhujapöytäntöön. Kolme minuuttia on paikalta pidettävän raja. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Helsinkiläisenä kansanedustajana olen erityisen huolissani siitä, että pääkaupunkiseudun erityisiä tarpeita tämä hallitus ylenkatsoo. Meillä on täällä paljon palvelualojen työntekijöitä, osa-aikaisia työntekijöitä, joiden työllistymisen kannustimet näillä esitetyillä leikkauksilla dramaattisesti heikkenevät. On mahdoton ymmärtää, kuinka kukaan ei oivalla sitä, että osa-aikaisen palvelutyöntekijän asumiskustannukset pääkaupunkiseudulla edellyttävät tavalla tai toisella asumisen tukemista ja muullakin tavoin tätä työllisyyttä täytyy tukea. Tämä fantasia siitä, että siirrytään täydestä syrjäytymisestä täyteen, kokoaikaiseen työhön, osoittautuu vielä kalliiksi. Ja sanon tässä ennustuksen, jonka puolesta olen valmis lyömään vetoa — jaha, nyt täällä on hallituspuolueesta, muttei voi puhua edes monikossa niistä edustajista, joita täällä on — olen valmis lyömään vetoa siitä, että tämä hallitus toimillaan tulee lisäämään sekä työvoimaa että työttömyyttä. Se on aikamoinen saavutus saada aikaan nämä yhtä aikaa, mutta tämän hallituksen toimet lisäävät sa-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

maan aikaan työvoimapulaa ja työttömyyttä. Tästä ei voi edes sarkastisesti onnitella. Tästä voi vain todeta, että tämä on erittäin surullista ja lyhytnäköistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

20.06 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Harakan puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Kysehän on viime kädessä siitä, minkälaisin keinoin ajatellaan työttömän työllistyvän. Yleisimmät työllistymistä hankaloittavat tekijät ovat ammatillisen koulutuksen, osaamisen ja työkokemuksen puute, sairaus tai vamma, esimerkiksi osatyökykyisyys tai vajaakuntoisuus, sekä heikko suomen kielen taito koskien maahanmuuttajia. Lisäksi osan kohdalla työllistymistä vaikeuttaa yleisten työelämävalmiuksien puute, joka saattaa johtua esimerkiksi sosiaalisista ongelmista. Nähdäkseni työttömyysturvan leikkaus ei ratko yhtäkään näistä työllistymisen esteistä.

Hyvä koulutus on useimmiten välttämätön edellytys nykypäivän työtehtäviin sijoittumiselle, ja itse asiassa koulutustason vaikutuksen työttömyyteen on todettu olevan suurempaa Suomessa kuin muissa EU-maissa. Korkea-asteen koulutuksen saaneista jopa 80 prosenttia saattaa olla työssä, kun pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevista työssä oli alle 40 prosenttia. Yliopistotutkinnon suorittaneeseen nähden pelkän peruskoulun käyneellä on viisinkertainen riski jäädä työttömäksi. Muun muassa tästä syystä oppivelvollisuusiän pidentäminen on ollut erinomainen toimi. [Timo Harakka: Jota kokoomus vastustaa!] Työttömyystilanteen vakavuutta kuvaa hyvin se, että esimerkiksi lähes puolet kaikista työttömistä ja yli puolet pitkäaikaistyöttömistä olivat ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa.

Mutta edes hyvä koulutus ei takaa menestystä työmarkkinoilla. 2000-luvun työelämään on kuulunut vahvasti jatkuva itsensä kehittäminen, ja opetusministeriön arvion mukaan ammattitaito tulisikin päivittää normaalioloissakin 10—15 vuoden välein. Tähänkin hallitus iskee muun muassa leikkaamalla aikuiskoulutustukea. Toisaalta pelkkä ammattitutkinto ei riitä senkään vuoksi, että ammatillisista taidoista on siirrytty niin kutsuttuun henkilökohtaiseen kypsytyteen. Keskeiseksi on tullut kyky ajatella, ja samalla töihin joutuvat työntekijän kaikki mahdolliset kyvyt. Oikeanlaisen koulutuksen lisäksi työelämä vaatiiikin työnhakijalta enenevissä määrin yksilöllisiä ominaisuuksia, kuten ihmissuhdetaitoja, kykyä luovia muuttuvilla markkinoilla, omaaloitteisuutta, joustavuutta ja niin edelleen.

Työllistymistä vaikeuttavia tekijöitä on eri-ikäisillä työnhakijoilla, mutta sukupuolijakaumasta huomaamme, että ongelma koskee erityisesti miehiä. Raija Julkunen onkin todennut, että työväenluokan miehet ovat teollisuus- ja rakennustöiden katoamisen myötä suurimmat menettäjät tässä jälkiteollisessa yhteiskunnassa. Julkusen mukaan työläismiesten habitus ja taidot sopivat huonosti niin keskiluokkaisiin tietotöihin kuin naisellisia ominaisuuksia suosiviin palvelutöihin. Kenties tämä selittää esimerkiksi sitä, miksi matalapalkkaisilla palvelualoilla on rekrytointivaikeuksia, vaikka työttömyyttä usein selitetään nimenomaan koulutuksen puutteella. Toisaalta epätyypilliset työmuodot ja niihin liittyvä piilotyöttömyys koskevat erityisesti naisia, kuten määräaikaiset työsuhteet, joita hallitus aikoo lisätä. Perheiden köyhyyden ominaispiirre on, että perheen aikuinen on jo töissä. Onko aikomuksena, että ajamme Suomea sellaiseen tilanteeseen, jossa pitää olla useampi työ tullakseen toimeen arjessa? Tällöin herää kysymys, miten niitä työpaikkoja oikein riittää kaikille. Trickle-down ei ole toiminut missään maassa ja tuskin tulee toimimaan Suo-

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

messakaan. Silloin voi aidosti pohtia, miten hallitus poistaa näitä työllistymisen esteitä. Pelkästään leikkaamalla ihminen ei näistä esteistä selviydy. [Ville Värynen: Työmarkkinauudistukset!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

20.11 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Orpon hallitus kyykyttää julmasti nuoria tulevaisuuden työntekijöitä. Kun sopimusjärjestelmää nakeretaan pala kerrallaan, on se päänavaus synkälle tulevaisuudelle. Jatkossa on mahdollista, että nuoren, työuraansa aloittavan 18-vuotiaan pitäisi kyetä neuvottelemaan itselleen tuntipalkka, ylityökorvaukset, sunnuntailisät ja lomarahat. Tajuaako hallitus ja varsinkin perussuomalaiset, mihin he ovat hallitusohjelmassa suostuneet? Mitä siellä Säätytalolla oikein tapahtui, kun työlainsäädäntö on tehty työntekijän turvaksi, mutta tämän perälaudan viimeisen turvan hallitus on romuttamassa vapauttamalla sopimisen ilman valvontaa työpaikoille? Tämän myötä voi syntyä tilanteita, joissa ei työntekijä eikä työnantajakaan tiedä, mistä he sopivat, ja toisaalta yritykset voivat saada epävertvettä kilpailuetua polkemalla työehtoja. Samalla ne yritykset, jotka haluavat noudattaa kohtuullisia työehtoja, ajautuvat varsin vaikeaan kilpailuasetaan.

Hallitus perustelee työllisyystoimiaan valtiontalouden tasapainottamisella. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että nyt tehtävät toimet eivät paranna työllisyyttä juuri nimeksikään, jos ollenkaan, kuten esimerkiksi tämä lakko-oikeuden rajaaminen tai paikallinen sopiminen — työllisyysvaikutus puhdas nolla. Toimet kohdistuvat pelkästään työntekijöihin ja täällä tänä iltana jo useasti mainittuihin työttömiin. Varsinkin työttömien kohdalla tilanne voi muotoutua varsin kohtuuttomaksi, kun hallitus ensinnäkin helpottaa irtisanomista, joten työttömyyden kohtaaminen on jo entistään todennäköisempää. Samalla leikataan työttömäksi joutuneelta muun muassa nämä lapsikorotukset, jopa satoja euroja kuukaudessa, ja heikennetään muutenkin ansiosidonnaista työttömyysturvaa tällä kylmäverisellä leikkurilla, joka on ristitty uudelleen porrastamiseksi. Nuori perheellinen on menettämässä työttömyysturvan ja jopa 240 euron arvoisen lapsikorotuksen sillä verukkeella, että se parantaa työllisyyttä. Irtisanomisen helpottaminen puolestaan iskee kovaa varsinkin työuraansa aloittaviin nuoriin. Kun samalla ollaan vielä huolissaan syntyvyydestä ympäri Suomen, epävarmuuden lisääminen tekee varmasti hallaa perheen perustamiselle.

Kuten muuallakin julkisuudessa olleet lausunnot osoittavat, hallituksen toimet eivät ole kovinkaan tehokkaita, ja samalla hallitus laiminlyö uusien työpaikkojen luomisen. Esimerkiksi rakennusala on nyt suuressa kriisissä, mutta hallitus ei toimi tämän ongelman ratkaisemiseksi. Kokoomuksestakin on kuulunut, että vaikutukset ihmisiin eivät ole niin dramaattisia ja 300 euroa on pikkuraha. Ainakin tämä todellisuudesta erkaantuminen on dramaattista tällä hetkellä. Kuinka ihmeessä te, perussuomalaiset, voitte perustella näitä teidän toimianne? Ja jälleen kerran, ehkä viimeisen kerran tänään, mietin sitä, miksi ihmeessä tänään piti äänestää tästä illasta tämän asian käsittelyyn, kun valtiovarainministeri Purra ei vielä näy. Ehkä se norsunluutorni on parempi paikka.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

20.15 **Antti Lindtman sd:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Purralle oli eilen mahdollisuus tulla tänne istuntoon. Hän ei sitä tehnyt. Hänellä on tänään mahdollisuus tulla tänne istuntoon. Hän ei ole sitä tehnyt. Mediatietojen mukaan hän on hallituksen iltakoulussa, ja voin kertoa, että kymmeniä iltakouluja istuneena eduskuntaryhmän puheenjohtajana tiedän, että kyllä sieltä iltakoulusta, joka jatkuu näihin aikoihin asti, on mahdollisuus aikataulujen puitteissa myöskin tulla tänne eduskuntaan. On mahdollista siirtää oma esitys ja esittely joko alkuun tai loppuun tai tulla välillä eduskuntaan ja sitten mennä takaisin. Se olisi mahdollista, mutta syystä tai toisesta tähän ei ole halua.

Arvoisa puhemies! Tästä ei voi vetää mitään muuta johtopäätöstä kuin sen, [Vasemmalta: Ei ole kanttia!] arvoisat perussuomalaiset, että te nimenomaan halusitte äänestää tämän istunnon juuri tähän hetkeen juuri sen vuoksi, että te ette halua Purraa tänne paikalle. Mistä se johtuu? Mitä te pelkätte? Mitä te pelkätte? Kun Purra on korostanut selkäranka, niin eikö olisi selkärankaista tulla tänne ja kohdata nämä kysymykset? [Timo Harakka: Vaikka saksat kädessä!]

Arvoisa puhemies! Nyt on selvää, että tästä ei voi mitään muuta johtopäätöstä vetää kuin sen, että selvästi Purra ei joko halua tai uskalla tulla tai hänelle näiden asioiden, kysymysten kohtaaminen on liian kipeä paikka. [Vasemmalta: Ei halua tulla!] Mutta nämä kysymykset, arvoisat edustajat, eivät katoa. Kysymykset ovat: Kun Purra lupasi ennen vaaleja, että ansiosidonnaisessa muutoksessa perussuomalaisille ehto on se, että kokonaisuusmäärä ei laske, niin onko 53 prosentin leikkaus, lasku, kokonaisuusmäärä? Kun ennen vaaleja sanottiin, että pienituloisten leikkaukset eivät käy ja nyt tehdään historialliset leikkaukset, niin miten tässä näin kävi? Kun Säätytalolle meni pienituloisten paras ystävä ja ulos tuli palkansaajan pahin painajainen, niin mitä siellä Säätytalolla oikein tapahtui? Ja kysymys, joka jää elämään ja jota Purra ei pääse karkuun, on se, pitääkö valtiovarainministeri Purra 700 euron leikkausta osa-aikaisesti työssäkäyvän, työssäkäyvän lapsiperheen äidin tai isän toimeentuloon suhteellisen pienenä, kuten kokoomuksen eduskuntaryhmässä on arvioitu. Ja kysymys, jota valtiovarainministeri Purra ei pääse pakoon, on se, pitääkö hän itse sitä karpäsen kokoisena, kuten hän on todennut, että näissä on kyse karpäsen kokoisista asioista. Ja arvoisa puhemies, viimeinen kysymys, johon suomalaiset odottavat Purralta vastausta: Mitä luulette, mitä ne perheet, suomalaiset, jotka ovat joutumassa Purran leikkausten kohteiksi, ajattelevat siitä, että valtiovarainministeri irvailee näillä leikkauksilla, saksilla ja leikkuulaudoilla, sosiaalisessa mediassa? [Puhemies koputtaa] He, jotka ovat joutumassa erittäin ankaraan tilanteeseen — mitä luulette, miltä heistä tuntuu? Nämä kysymykset elävät niin kauan [Puhemies koputtaa] ennen kuin näihin saadaan vastauksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava lausunto.

3. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 19.3.2024 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.20.

Pöytäkirja PTK 23/2024 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen